

"נאו-ריאליזם באפור-ירקק" / ידיעות אחרונות / 17.4.59 / תע' יחיד / גלריה "צ'מרנינסקי", תל-אביב

ציפורים בודדות ועגמות, עייפות מכדי להפחיד בכיעורן, אדמה מנוקבת בכלונסאות פלדה וחרוצה מסילות רכבת, סירות בודדות צפות על מרחב ים ערפילי - אלה הם אחדים מנושאי ציוריו של שלמה קורן בן ה-26, בתערוכת היחיד הראשונה שלו בגלריה "צ'מרנינסקי" בתל-אביב. שלמה קורן, יליד הארץ ובוגר ביה"ס "בצלאל", מוצא את מחייתו כמורה לגראפיקה. אולם בעוד שרבים מהציירים, העוסקים במקצוע זה, סובלים מהשפעותיו על יצירתם - אין אנו מוצאים השפעה שלילית זו אצל קורן.

ציורו של קורן הוא חלק מהזרם הנאו-ריאליסטי, המופיע במקביל במרכזיו השונים של הציור העולמי בשנים האחרונות.

נאו-ריאליזם זה אינו בא כריאקציה לציור האבסטרקטי או כזרם הנפרד ממנו עקרונית. ההפך הוא הנכון: אמצעי הביטוי האבסטרקטיים מגויסים לעיתים תכופות לשימוש פונקציונלי בציור זה, הן מבחינת השימוש המשמעותי והטכני בצבע והן כעזר לפתרון בעיות קומפוזיציה. הכביש בציור "נוף" - הינו, ללא ספק, פתרון אבסטרקטי מקובל לתנועה מבלי ששימוש זה יפגום בציור כציור ריאליסטי.

קורן אינו מנסה לקבוע זיקה מחייבת בין ציוריו לבין עולם רוחני מסוים ומסתפק בהעברתם דרך פריזמה חווייתית-רגשית משלו, המקנה להם גוון לירי-מיסטי במידת מה. נראה לנו, שכוחו העיקרי של שלמה קורן טמון בציורי הנוף. ציורי הפנים והדומם, על אף היותם נאים כשלעצמם, הינם מוצר מקובל של "התקופה האפורה", ששטפה את הציור האירופי (והישראלי) בעשור האחרון.

ציורי הנוף, לעומת זאת, כבר נושאים עליהם חותם אישי בולט במיוחד - הציור "מזחים", בו מצא הציור פתרון משכנע לגושי האבן העצומים המוצבים במרחב מיימי. יפים גם הציורים "נוף", "סירות בירוק" וכן "נוף בהולנד". חיתוכי העץ של שלמה קורן, המוצגים באותה תערוכה, מקוריים פחות מציורי השמן, אך מצטיינים בניקיון טכני ובצמצום נאות.

נפתלי בזם

"פולחן קדמון" / ידיעות אחרונות / 30.4.59 / תע' יחיד / מזויאון "בצלאל" / ירושלים

206

נפתלי בזם אינו שם חדש בעולם הציור הישראלי. זכורים עדיין ציוריו בנוסח "הריאליזם-הסוציאליסטי", וכן רישומיו המצוינים, שזכו להכרה גם בחו"ל כשהוענק לו

פרס הביאנלה בוונציה לרישום בשנת 1954.

בתערוכה, המתקיימת עתה במזויאון "בצלאל" בירושלים, מציג נפתלי בזם סדרה בת חמישה-עשר רישומים ועשרה ציורי קואין, הפותחים פרק חדש ביצירתו של אמן זה. בזם עוסק במוטיבים יהודיים, אך מוסרם בתפיסה החורגת מזו המקובלת לגבי נושאים אלה. יהודיו של בזם הם מאמינים-קמאיים שלא ניתקו מעל אדמתם. שורשיותם וקשרם עם האדמה והצומח עושים אותם לחלק משלמות כללית, שאינה מבכרת את האדם על פני הטבע או להיפך.

דמויותיו של בזם אינן עוסקות בעבודת האלוהים כפי שהובנה ליהדות הגלות, אלא כפי שהבינוה אולי היהודים שחיו בימי השופטים או אפילו לפניהם. דמויות אלה עסוקות בפולחנים קמאיים שאם כי מבחינה חיצונית הינם יהודיים מקובלים, הריהם קשורים קשר בל-יינתק בפרח, בשמש, באדמה ובחי.

ציוריו של בזם רוויים סמלים המקשרים את הדמויות לעולם קמאי זה. הצייר השתחרר מהכפיפות המוחלטת לרעיון ולתוכן, וציוריו גרושים דמיון וחירות עשייה שדומים להם לא ראינו עד כה ביצירותיו.

יש קירבה מסוימת בין סגנון דמויותיו של בזם לבין זה של פנחס שער, שכן שניהם עוסקים בעולם מלא דמיון ופיוט, אלא שאצל בזם עולם זה מלא מיסתורין דתי, בעוד שאצל שער הוא יותר אורנמנטלי.

הרישומים, המוצגים בתערוכה זו של בזם, הודפסו והוצאו בהוצאה נאה באלבום בשם "פרחי שמש".

יש לקוות כי תערוכה יפה זו תועבר גם לתל-אביב כדי שגם לחובבי האמנות הפלסטית בעיר זו תינתן ההזדמנות לחזות בה.

אייקה בראון

"הפשטה ללא מדר" / ידיעות אחרונות / 1.6.59 / תע' יחיד / גלריה "צ'מרנינסקי" / תל-אביב

הצייר אייקה בראון בן ה-24, המציג את תערוכת ציורי השמן והגואש שלו בגלריה "צ'מרנינסקי" בתל-אביב, הינו נציג אופייני של תפיסה אסתטית חדשה, המופיעה בשנים האחרונות הן בציור המופשט והן בציור הריאליסטי.

מימי הקוביזם חלו תמורות יסודיות בתיוות האסתטיות של הציור. הקשרי צבעים, שבימי האימפרסיוניסטים נחשבו ל"נכונים" ול"יפים", הפכו להיות מקובלים ולעיתים תכופות "מתוקים". מצד שני - צירופי צבעים כמו ירוק-כחול, שנחשבו לבלתי אפשריים מבחינה אסתטית, הפכו למחבר צבעוני מקובל.

בעקבות ציירים כסולאז' והארטונג מהאבסטרקטיים, וברנאר בופה מהריאליסטיים, חדרה תפיסה אסתטית חדשה לעולם הציור. מבחינה צבעונית התבטאה תפיסה זו בשימוש